

Kerken en slavernij

3

De missie van Hibma

6

Hart&ziel

Liefdevol in het leven staan

8

'Jezus oordeelt niet'

Musicalster Freek Bartels speelt de hoofdrol in *The Passion*

Musicalster Freek Bartels: 'Wie ben ik dat ik aan *The Passion* mag meedoen?'

foto: Stijn Ghijsen

Natuurlijk was hij verrast toen ze hem voor de rol vroegen. Maar Freek Bartels (34) was vooral vereerd dat ze hem wilden hebben om Jezus te vertolken in *The Passion*, het lijdensspektakel dat op Witte Donderdag 1 april wordt uitgezonden door KRO-NCRV op NPO1. 'Ik was enthousiast, maar daarna sloeg even de paniek toe. *The Passion* is zo'n fenomeen geworden, wie ben ik dat ik daaraan mee mag doen?'

Wilfred Scholten

Inmiddels zijn de eerste repetities achter de rug en zijn er vooral 'gezonde zenuwen' over de uitzending van het

programma dat de laatste jaren een mega-kijkcijferhit is geworden. Freek begrijpt de populariteit wel. '*The Passion* is het geloof ontstegen. Ik denk dat iedereen die thuis kijkt iets herkent in dat verhaal van vriendschap, verraad en lijden. Zeker in dit rare jaar met co-

rona komt het nog harder binnen bij veel mensen. En dat gecombineerd met prachtige en bekende muzieknummers en de manier waarop het schitterend in beeld wordt gebracht.'

Verhaal van vriendschap, verraad en lijden

Zelf geniet de musicalster van de cast om hem heen, zoals Trijntje Oosterhuis

die Maria is. Zanger Rob Dekay (van het tv-programma *Wie is de mol?*) speelt Judas en Petrus wordt neergezet door cabaretier en acteur Leo Alkemade. 'De eerste keer dat ik naast Trijntje bij de fotoshoot stond, kon ik er niet omheen haar te vertellen hoe ik als klein jongetje al fan van haar was. Zij zet als Maria een aantal prachtsongs neer.'

Kwetsbaarheid

Het spelen van Jezus is niet totaal onbekend voor hem. In een concertserie in 2015 zong hij een aantal songs uit de filmklassieker *Jesus Christ Superstar*. Waaronder het ingetogen, maar zeer dramatische *Gethsemane*, over het mo-

ment waarop Jezus door zijn vrienden verlaten is. Bartels ging helemaal op in het lied. 'Maar dat is niet zo moeilijk. Het is zo'n goed nummer, waarin Jezus op het hoogtepunt van zijn wanhoop aan God smeekt of hij de lijdensweg niet hoeft te gaan. "Help me", zingt hij, "leg me uit waarom het moet". Dat is het moment van volledige kwetsbaarheid van Jezus.' Het waren de songs van *Jesus Christ Superstar* die de jonge Freek kennis deden maken met het verhaal van het leven van Jezus. Hij is niet gelovig opgevoed, maar merkt wel hoe mooi geloven kan zijn.

Lees verder op pagina 2

Hoop voor gewonde zielen

Het geheim van Pasen

Bas van der Graaf

Op mijn kamer hangt een poster met het onderschrift: *Boulevard of Broken Dreams*. Een James Dean-achtige figuur loopt door een verlaten en desolate straat ergens in een Amerikaanse stad. De poster herinnert mij eraan dat dit in veel opzichten de realiteit van het leven is. Ik mag en wil dat niet vergeten in mijn werk als predikant. Het is namelijk die werkelijkheid waarin het Pasen is geworden.

Alle hoofdpersonen in de paasverhalen die in de Bijbel staan opgetekend, sjokten na Goede Vrijdag voort op de boulevard van gebroken dromen. De gevangenneming en kruisiging van Jezus had veel van hun dromen en verwachtingen aan stukken geslagen. Ze hadden zich het leven met Jezus anders voorgesteld, ondanks zijn pogingen om hen op wat nu gebeurd was voor te bereiden. Van de toekomst die ze voor ogen hadden, is weinig meer over. Hun leven staat stil. Het is een herkenbare ervaring voor velen van ons vandaag, zeker voor veel jongeren. Hoeveel dromen zijn er niet wreed verstoord of zelfs in rook opgegaan dit afgelopen jaar. De crisis raakt velen in hun ziel, in hun diepste innerlijk, met futloosheid, moedeloosheid en zelfs depressies tot gevolg.

De Opgestane komt erbij lopen

Eén van de mooiste paasverhalen gaat over twee mannen die van Jeruzalem naar hun woonplaats Emmaüs lopen. De weg waarop ze gaan, is voor hen een boulevard van gebroken dromen. Ze komen woorden tekort om uit te drukken hoe verdrietig ze zijn over de dood van Jezus. Maar terwijl ze in gesprek zijn, loopt er opeens een derde persoon met hen mee en hij voegt zich

ontdek het Paasverhaal

op protestantsamsterdam.nl

Passiemuziek, paasvieringen en meer vindt u op protestantsamsterdam.nl

**Protestantse
Kerk**

in hun gesprek. Het duurt een tijdje voor ze hem herkennen, maar uiteindelijk, als ze samen aan tafel zitten, zien ze wie het is. Het is Jezus, die zich als levende aan hen bekend maakt. Het zet hun leven in een totaal ander licht. De wonden in hun ziel genezen op slag, de vreugde komt terug en ze gaan verder over een heel andere weg dan eerder.

De eeuwen door hebben christenen de ervaring opgedaan dat de levende Jezus naast hen kwam lopen op de gebroken-dromen-boulevard. Dat betekende natuurlijk niet dat de weg opeens met goud geplaveid was. Wél betekende het dat er een ander licht over de weg viel, dat de hoop terugkwam, dat vreugde de ziel weer vervulde, dat de tred lichter werd en de toekomst weer voorstelbaar. Op de poster in mijn kamer bevindt zich langs de stoeprand een neon-buis die de weg verlicht. Dat is een mooi symbool voor de hoop van Pasen.

Open de ogen van je ziel

Het geheim van Pasen is blijkbaar zo groot dat je er gemakkelijk langs kunt kijken. Op zijn minst duurt het vaak een tijdje voordat mensen het kunnen zien. Dat is in elk geval wat voortdurend gebeurt met die stoet van teurgestelden in de paasverhalen. Blijkbaar is een verdiepte blik nodig, een blik die kerkvader Augustinus eeuwen geleden 'de ogen van de ziel' noemde. Die ogen gaan ook niet zomaar open, dat gebeurt alleen als de levende Jezus ze voor je opent. Dit gebeurt in de paasverhalen eigenlijk altijd tijdens een gesprek tussen hem en de mensen die hij ontmoet. Vandaag de dag is dat niet anders. Wie het geheim van Pasen wil zien, moet verbinding zoeken met de opgestane Christus zelf.

Die verbinding ontstaat als we bidden. Als we onze ziel openen voor de ontmoeting met de levende Jezus, die met ons in gesprek gaat en ons bij onze naam noemt. Dat is de hoop van Pasen, ook in 2021. Hoop voor gewonde zielen!

Musicalster Freek Bartels speelt de hoofdrol in *The Passion*

Vervolg van pagina 1

'Het is ook zo actueel, in deze zware tijd biedt het houvast aan mensen. Iedereen kan er zijn eigen invulling aan geven. Ik merk bij het verlies van familieleden dat ik denk: Misschien kijkt iemand van boven nu mee. Dat heb ik niet van huis uit meegekregen. Zo'n gedachte dat er meer is, kan me op zo'n moment geruststellen.'

Bijbelse figuren laten hem niet los, want in 2008 kreeg hij de hoofdrol van Jozef in de gelijknamige musical, wat zijn doorbraak betekende als musicalster. Hij moet erom lachen. 'Het is echt puur toeval dat ik twee Bijbelse figuren op mijn cv heb staan. De rest van wat ik heb gedaan, is heel werelds.'

Jaloersmakend

Voor de rol van Jezus in *The Passion* heeft Freek zich goed voorbereid. Hij

wil Jezus zo 'menselijk mogelijk' neerzetten. 'Dat vind ik als uitgangspunt interessanter dan het heilige dat om hem heen hangt. Want dat is een gegeven, dat weten we wel. Het thema van dit jaar is #ikbenervoorjou en ik probeer te kijken wat dat betekent voor Jezus zelf. Hoe is hij als mens? Ogenschijnlijk berust hij in zijn lot. Hij is volledig gefocust op dat hogere doel en weet precies hoe hij zijn pad moet uitstippelen.'

Freek lacht. 'Nou, dat herken ik helemaal niet bij mezelf, dat is zo jaloersmakend. Om helder te weten wat ik allemaal moet doen. Pff... daarbij vergeleken rommel ik maar wat aan.' Opnieuw een gulle lach.

Door zijn rol heeft Bartels ook geleerd van Jezus. 'Wat ik mooi aan hem vind, is die oordeel-loosheid. Hij veroordeelt

mensen niet. Ook daar ben ik jaloers op. Wij zijn geneigd altijd meteen iets ergens van te vinden. Zeker in deze crisistijd lijkt het er wel op dat we allemaal in een bepaald kamp voor of tegen iets moeten zijn, dat we kleur moeten bekennen.

Voor mij is elke dag een nieuw begin

Waarom? Waar is het grijze midden gebleven? Het niet-weten mag toch ook? We zijn zo gericht op prestatie,

ego en doelen stellen. Op zich niets mis mee, maar moet dat dan ten koste gaan van anderen?'

Pasen

Als deze tijd van COVID-19 iets gebracht heeft, is het wel dat we weer weten wat echt belangrijk is in ons leven, meent Freek. De theaters gingen dicht en ook de musical waar Freek in speelt - *Hello Dolly* - stopte. Het werk dat hem altijd opslokte, hield plotseling op, al had hij enorm geluk dat er tv-werk voor in de plaats kwam. 'Maar ik weet nu wel hoeveel dingen niet meer vanzelfsprekend zijn en dat ik meer moet genieten van wat ik doe. Sta eens stil bij successen en dender niet meteen door. Ik hoop dat ik dat ook vol ga houden als de samenleving straks weer normaler wordt. Een rustiger tempo en minder hoge ei-

sen aan mezelf stellen. Ik probeer meer naar binnen te gaan en te ontdekken wat ik echt belangrijk vind, in plaats van anderen te pleasen.'

Na *The Passion* wordt het Pasen. Wat zegt dat hem? In de Protestantse Kerk Amsterdam is het thema *Opnieuw beginnen*. 'Voor veel mensen is 1 januari het begin van een nieuwe periode, waarbij ze met een schone lei kunnen beginnen. Dat kan Pasen ook betekenen: kijk niet om naar je fouten, we zijn allemaal mensen, maar begin weer opnieuw. Voor mij is elke dag een nieuw begin. Het leven is te kort om lang te blijven hangen in het verleden. Leef in het hier en nu, dat probeer ik mezelf voor te houden. En daarbij geldt ook die oordeel-loosheid van Jezus: wees niet te streng voor jezelf en anderen.'

'Luister naar elkaars ervaringen'

Pleidooi voor landelijke aanpak door kerken bij verwerking slavernijverleden

Foto: Marlies van Doorn

Bianca Groen Gallant in het Luther Museum bij de sculptuur *Congo Blues*, waarmee kunstenaar Nelson Carrilho de vervreemding van de eigen cultuur verbeeldt die zwarte Afrikanen door slavernij en kolonialisme ondergingen.

Harmen Brethouwer

'Kerken horen hun historische rol in de slavenhandel te erkennen. Door het gesprek daarover te starten, kunnen ze een plek van heling worden', zegt Bianca Groen Gallant.

Het slavernijverleden van de Nederlandse kerken houdt Bianca Groen Gallant veel bezig. Zelf vindt de voorzitter van de Diaconie van de Evangelisch-Lutherse gemeente Amsterdam dat ze nog maar net om de hoek komt kijken. 'Pas' in 2018 maakten gesprekken met zwarte christenen haar bewust van de historische én actuele pijn die er leeft. 'Eerst was het een vorm van persoonlijk activisme. Nu zie ik het als een noodzakelijke missie om kerken meer bewust te maken van hun taak', zegt Groen Gallant, zelf van Surinaamse afkomst. Dat vindt ze niet alleen belangrijk als christen, maar ook als lid van een Amsterdamse kerkgemeente die vroeger betrokken was bij slavenhandel en slavernij.

Gebouwd op slavernij

Groen Gallants groeiende bewustwording maakte haar medeoprichter van de werkgroep *Heilzame verwerking van het slavernijverleden*. Een initiatief van de Lutherse Kerk Amsterdam in samenwerking met de Evangelische Broedergemeente Amsterdam en het NiNsee. Onze stad is deels gebouwd van de inkomsten uit de trans-Atlantische slavenhandel, legt ze uit. De machtige kerken in de stad profiteerden ervan en droegen eraan bij. Ook Groen Gallants eigen Evangelisch-Lutherse gemeente. 'Onze kerk bezat eeuwenlang slaafgemaakten. Predikanten kregen er als bezoldiging een aantal, bijvoorbeeld voor in het huishouden.' Dat zoiets toen niet vreemd was, maakt het niet minder verwerpelijk, zegt ze. 'Het hele economisch-maatschappelijke systeem was op slavernij ingesteld en werd met de Bijbel in de hand verdedigd.'

Harde cijfers

Sindsdien is er natuurlijk veel veranderd. Toch stelt Groen Gallant dat het proces van erkenning en heling nog lang niet is voltooid. Amsterdamse nakomelingen van tot slaafgemaakten geven steeds meer aan dat zij grote behoefte hebben aan erkenning en heling. Cijfers laten de nog steeds voortdurende gevolgen van het koloniale verleden zien, in de vorm van discriminatie, achterstelling en racisme. In de afgelopen tijd is in sommige Amsterdamse kerken op eigen initiatief het gesprek over het slavernijverleden op gang gekomen. Een mooi begin, vindt Groen Gallant. 'Maar een landelijke aanpak ontbreekt nog. De Raad van Kerken maakte in 2013 officieel excuses in zijn *Verantwoording van het slavernijverleden*, maar het lijkt lastig om die te vertalen naar de praktijk. Jammer, want de gevolgen van dit verleden vormen een groot ethisch en maatschappelijk probleem.'

Afro-religie

Gevraagd naar een voorbeeld van pijn die tot de dag van vandaag doorwerkt, vertelt Groen Gallant over hoe veel christenen van oudsher naar religies met Afrikaanse roots kijken. 'Deze mensen stellen dat de afro-religie winti bijgeloof is, verboden terrein. Families waarvan de ene helft christelijk is en de andere kracht put uit winti, worden hierdoor verscheurd. Maar sterke, intelligente, trotse slaafgemaakten hielden zich destijds staande met die eigen spiritualiteit. Nog steeds putten velen er kracht en liefde uit. Kunnen we er niet anders mee omgaan? Wie zegt dat het niet van dezelfde God afkomstig is?' Groen Gallant kijkt nu kritischer naar haar eigen plek in de kerk en naar de manier waarop witte predikanten de Bijbel uitleggen. 'Wat is het effect daarvan op mensen? Wat doet het met hun spirituele beleving?'

Plek van heling

Ze vraagt zich af waarom er zo weinig gezamenlijke stappen zijn gezet in het erkennen en heilzaam verwerken van het slavernijverleden. 'De verklaring van de Raad van Kerken was in 2013. Acht jaar later worstelen we nog steeds met de adviezen van toen, bijvoorbeeld om simpelweg het gesprek met

elkaar aan te gaan in gesprekskringen. Het is best schrijnend dat we niet meer vooruitgang boeken. Wat zou er gebeuren als de kerk landelijk bijdraagt aan een oplossing? Zou dit bijvoorbeeld lokale, witte gemeenten helpen om met dit thema aan de slag te gaan?'

We moeten als activisten en christenen met elkaar verder

Groen Gallant ziet kerken bij uitstek als plek van heling. 'Wij zetten Jezus centraal als het "gebroken midden". Net als hij willen we heel maken wat gebroken is. Kerken willen toch ook een ethische gemeenschap zijn? Waar polarisatie en verharding is, kunnen we voor verbinding zorgen met gebeden, gezangen en rituelen.' Ze moet denken aan de woorden van de scriba van de Protestantse Kerk Amsterdam tijdens een symposium. 'Zij zei: "Als er een ruimte is waar dit proces van herinneren en verwerken plaats moet kunnen vinden, dan is dat de kerk. De plaats waar het evangelie van kruis en boete klinkt. De plek die spreekt over schuld en boete, met het oog op verzoening en opstanding."'

Invulling door kerken

Volgens Groen Gallant zijn er kerkmensen die dit thema graag willen oppakken maar niet weten hoe te beginnen. Een pasklaar antwoord daarop heeft zij niet paraat. 'De invulling is afhankelijk van de behoefte die er leeft. Elke kerk kan in ieder geval de actualiteit in de liturgie laten weerklinken, zoals sommige Amsterdamse kerken deden met *Black Lives Matter*.' Een overkoepelend initiatief kan ook waardevol zijn, zegt ze. 'Oud-politica Kathleen Ferrer pleit samen met remonstrants predikant Joost Röselaers voor een Waarheids- en Verzoeningscommissie, naar Zuid-Afrikaans voorbeeld. Hun

boodschap is: laten we niet focussen op de juridische kant, maar op genezing op spiritueel niveau, om gezamenlijk verder te kunnen gaan.'

Ze vertelt dat ze recent een filmpje zag in een WhatsApp-groep. Daarin ging een vrouw fel tekeer tegen de kerk en haar historische rol in de slavenhandel. 'Dat bericht kreeg veel bijval. Ik voelde me geroepen om te reageren. Ik zei dat ik haar begreep en beaamde dat "de kerk" van destijds grote misdaden pleegde door onze voorouders te ontmenselijken, maar we moeten als activisten en -kerkgaande - christenen wél met elkaar verder.'

Naar elkaar luisteren

Erkenning en heling beginnen volgens Groen Gallant met het vergaren en delen van kennis over ons slavernijverleden. 'Vandaar dat het Luther Museum Amsterdam de tentoonstelling *Kerken en slavernij* inrichtte. Al kwam die door de coronamaatregelen niet tot haar recht.' De uitwerking in het heden vindt zij belangrijker dan de vraag wie vroeger welke misstanden beging. 'Ik spreek liever niet in termen van wij en zij, van daders en slachtoffers. We moeten niet met de vinger wijzen. Dat gebeurde lange tijd wel, maar nu voeren we de discussie gezamenlijk. Het is dan ook een verleden dat we met elkaar delen.'

Groen Gallant ziet daarom een belangrijke rol weggelegd voor luisteren naar elkaars ervaringen en beleving. 'Dat is nodig om de pijn van de ander te voelen en te beseffen wat er mis is. Zo leren we van het verleden en maken we niet dezelfde fouten als vroeger. Want ook wij moeten ons verantwoordelijk maken voor volgende generaties. Laten we als kerk naast alle seculiere initiatieven onze eigen rol pakken in de huidige stroomversnelling van positieve ontwikkelingen rond ons slavernijverleden.'

Beluister de podcast over de tentoonstelling *Kerken en slavernij* op luthermuseum.nl/podcast. Te gast zijn Bianca Groen Gallant en Vincent van Velsen, de samensteller van de expositie.

De zeven werken van barmhartigheid

Thema 40dagentijdscampagne van Kerk in Actie

Mirjam Nieboer, Iris Stekelenburg, Els van Swol

Kerk in Mokum vroeg enkele betrokkenen bij de Protestantse Kerk en Diaconie Amsterdam hoe zij een eigentijdse invulling geven aan de zeven werken van barmhartigheid.

De hongerigen voeden

Jeannette de Waard

Jeanette de Waard is diaconaal opbouwwerker in Noord en betrokken bij de buurtvoedselbanken. Op drie plekken in Noord wordt - naast de uitgifte van de officiële voedselbank - iedere week aan meer dan 300 gezinnen voedsel gegeven. Dit is in coronatijd ontstaan. Het zijn mensen die ongedocumenteerd zijn, niet in aanmerking komen voor regelingen van de overheid of negatieve ervaringen hebben met hulpverlening en daar niet om hulp durven aan te kloppen. Jeanette: 'Zorgen voor elkaar is me met de paplepel ingegoten. Toen ik vier jaar was, stuurde mijn moeder me al met een pannetje soep naar onze oude buurman. Ik ben altijd op zoek naar verbinding en samenwerking. Ik vind het bijzonder dat ik in Noord actieve buurtbewoners, die zelf ervaring hebben met armoede, kan ondersteunen om anderen in hun buurt te helpen. Mensen bij elkaar brengen waardoor ze van elkaars ervaring kunnen leren en de krachten bundelen, daar word ik blij van!'

De dorstigen laven

Deborah van Stuijvenberg

Deborah van Stuijvenberg is diaconaal opbouwwerker in Noord en coördinator van de Sociale Kruidenier, een ontmoetingsplek voor mensen die krap bij kas zitten. Zij kunnen hier met 70% korting non-food producten kiezen die ze nodig hebben, zoals wc-papier, waspoeder of tandpasta. Deborah: 'Wij bieden dus keuzevrijheid en gastvrijheid met een kop koffie of thee. Al is dat laatste in coronatijd wel lastiger. Het aantal klanten is sterk toegenomen en we moeten letterlijk afstand houden. Mijn werk geeft mij veel voldoening, het doet ertoe. Mensen worden blij van deze plek. Ik mag geven wat ik gekregen heb. Doordat ik kan geven, kan ik ook ontvangen. Nu sta ik aan deze kant. Maar ik ben me er - zeker door dit werk - sterk van bewust dat je nooit weet hoe het loopt in je leven.'

De zieken verzorgen

Raisa Nibbering

Raisa Nibbering is arts in het BovenIJ Ziekenhuis en actief bij Taizé in Amsterdam. Raisa: 'Ik wist vroeger echt niet wat ik wilde worden, maar wel dat ik met mensen wilde werken. Geneeskunde studeren leek een "ver van mijn bed show": toelating was lastig, de studie duurde lang en het leek me moeilijk. Uiteindelijk durfde ik toch de sprong te wagen; het bleek een van de beste keuzes in mijn leven te zijn. Ik vind het mooi iets te kunnen betekenen voor mensen. Iemand geruststellen, een praatje maken of helpen. Dat geeft me voldoening. Laatst stond ik met een cardioloog bij een patiënte. We hadden al uren overgewerkt maar hij nam nog steeds uitgebreid de tijd voor haar. Zijn motto was: "Dit is geen werk, dit is een roeping." Ik vond dat mooi. Sindsdien neem ik graag extra de tijd voor mijn patiënten, ook al werk ik daarvoor wat langer. Zeker nu met corona zijn veel patiënten eenzaam. Ze waarderen de aandacht. Je kunt met iets kleins een groot verschil maken. Ik word blij van mijn werk.'

De gevangenen bezoeken

Tineke Smith

In de Hoftuin bij de Protestantse Kerk en Diaconie Amsterdam en de Hermitage, staan de zeven werken van barmhartigheid als kunstwerk. Wat inspireerde kunstenaar Tineke Smith bij het maken van het zesde werk, dat handen en voeten krijgt door het justitiepastoraat en vrijwilligers die gevangenen bezoeken? 'Voor het beeld is gekozen voor gestaalde kaders als houvast in ons bestaan. De scherpste kantjes zijn eraf gehaald, daarmee oogt het nog altijd als werk in uitvoering. De combinatie met glas staat voor de transparante aanwezigheid van wat ertoe doet: barmhartigheid. Maar ook de kwetsbaarheid van gevangenschap en de asymmetrie tussen dader en slachtoffer. Zodra de zon er op elk uur anders doorheen speelt, verspringt het perspectief. In dit gezeefde licht worden het tekens in een utopisch landschap, een spiegel van een beoogde werkelijkheid, de hoop op vrijheid vastgehouden. Een eigen traditie als basis en begin van tolerantie en rechtvaardigheid.'

De naakten kleden

Rob van Loenen (r) assisteert bij het passen van maatpakken.

Rob van Loenen is counselor in het Wereldhuis voor ongedocumenteerden. Rob: 'Onlangs ontvingen wij chique kleding van een donateur die anoniem wil blijven. Eerst dacht ik: is dat wel praktisch en warm genoeg? Maar ik stond ervan te kijken wat er gebeurde toen de maatpakken, overhemden en schoenen binnenkwamen. Bezoekers van het Wereldhuis begonnen spontaan te sorteren en de kleding op rekken te hangen. We spraken af dat iedereen een set kledingstukken mocht uitzoeken. Alleen het zelf mogen en

kunnen kiezen en dan ook nog uit nieuwe kleding was al een feest. "Wat past bij mij, wat droeg ik vroeger, waar word ik blij van, welk pak roept mij?" Daarna volgde het passen en showen. Ik zag stralende gezichten. Mensen fleuren op in mooie kleren. Misschien draag je deze kleding niet vaak. Maar het feit dat je het hebt, dat je het aan kunt doen wanneer jij dat wilt of wanneer de situatie zich ervoor leent, bij een sollicitatiegesprek of een tuinfeest bijvoorbeeld, geeft een stukje eigenwaarde.'

De vreemdeling herbergen

Gianni da Costa

Gianni da Costa is diaconaal opbouwwerker maar hij doet nog veel meer voor de stad. Samen met anderen heeft hij Giving Back opgericht, een hulpprogramma voor ongedocumenteerde arbeidsmigranten. Een van de activiteiten is het uitdelen van voedselpakketten, inmiddels al zo'n 1.000 per week. 'Giving Back is geen organisatie, het is een *way of life*', vertelt Gianni gepassioneerd. 'De ongedocumenteerde arbeidsmigranten die hier leven, zijn Amsterdammers, net als jij en ik. Zij hebben net zo goed als wij recht op een menswaardig bestaan in deze mooie stad. Via Giving Back proberen we daar iets van terug te geven. We concentreren ons nu op voedselpakketten, maar voor mij is het wel: voedsel komma. Die komma staat voor allerlei andere vormen van hulp: bij het zoeken naar huisvesting, bij de administratie en de toegang tot de zorg, noem maar op.' Er zijn grote problemen, zeker in deze coronatijd, waar je als hulpverlener ook moedeloos van kunt worden. Zo niet Gianni. 'Iedere avond leg ik mijn werk in de handen van God. Ik ervaar heel sterk zijn leiding bij alles wat ik doe. Dat geeft me de geruststelling dat het hoe dan ook goedkomt.' Giving Back steunen? Dat kan met een bijdrage op NL79 TRIO 0379 3155 64 t.n.v. Stichting De Regenboog Groep o.v.v. voedselpakketten.

De doden begraven

Hanna van Dorssen

Het begraven van de doden staat als werk van barmhartigheid niet in Matteüs 25, maar werd in de 13e eeuw door de paus toegevoegd. Hoe herkent een predikant zich in dit werk? We vragen het aan Hanna van Dorssen, predikant van de Kogkerk in Koog aan de Zaan/Zaandijk en interim-predikant van de Keizersgrachtkerk. 'Je hoort het vaak na afloop van een rouwdienst: "Ik was zo geraakt, dit had ik niet verwacht in een kerk." Veel mensen kunnen zich geen voorstelling maken van een kerkdienst. Zij hebben geen idee van de inhoud van de Bijbel en hoe die verhalen zich prachtig laten spiegelen met de verhalen van het mensenleven waarop in de rouwdienst teruggekeken wordt. Een uitvaart is voor mij dan ook een visitekaartje van de kerk. Ik houd daar rekening mee. Zonder te versimpelen, maar wel door te denken van buiten naar binnen. Hoe is het als je hier zit, met je verdriet en je bent hier nog nooit geweest? Hoe kan ik met woorden, gebaren, rituelen en eeuwenoude verhalen ervoor zorgen dat mensen zich thuis voelen in Gods huis op dit belangrijke moment in hun leven? Zodat ze de woorden waarmee ik afsluit mee naar huis nemen: Moge het leven van deze mens gebundeld zijn in het licht van de Eeuwige en moge haar gedachten ons tot zegen zijn. Amen.'

'Hoop geeft je leven zin'

Olsman, Israël en Van der Veen maken een podcastserie over hoop

Harmen van der Veen, Rosaliene Israël en Erik Olsman (vlnr).

foto: Marloes van Doorn

Een podcastserie over hoop, dat kunnen we wel gebruiken in deze barre tijden! Het initiatief komt van Rosaliene Israël, scriba van de Protestantse Kerk Amsterdam en Erik Olsman, universitair hoofddocent geestelijke verzorging aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU).

Mirjam Nieboer

Olsman is al jaren bezig met het thema hoop. In de introductie-aflevering (*teaser*) geeft de 'hoopprofessor' onder de klanken van Ramses Shaffy's *We zullen doorgaan* uitleg over het thema. Want wat betekent hoop eigenlijk en wat heb je eraan in tijden van crisis zoals nu? En kun je er iets aan doen om hoop bij jezelf en anderen aan te wakkeren? Hierover een gesprek met de twee initiatiefnemers. En met journalist Harmen van der Veen die er voor de podcast op uittrekt om overal in de stad verhalen van hoop op te tekenen. Hoewel er licht gloort aan het einde van de lange coronatunnel lijkt juist nu velen de moed in de schoenen te zakken. Want hoelang gaat dit nog duren? Helpt de inenting straks tegen nieuwe varianten van het virus of krijgen we na de derde golf nog een vierde en vijfde? Daarom is het juist nu belangrijk om mensen te helpen de moed erin te houden, vinden Olsman en Israël.

Lange tijd van isolatie

Onderzoek wijst uit dat het horen van hoopvolle verhalen van anderen in belangrijke mate kan bijdragen aan je eigen gevoel van hoop, vertelt Olsman.

En dat is ook precies de insteek van de podcastserie. Olsman: 'Hoop speelt in crisissituaties zoals deze een belangrijke rol, of je nu gelovig bent of niet. Hoop houdt je op de been, maakt dat je je bed uitkomt.' Je kunt hoop putten uit allerlei bronnen, vult Israël aan. 'Tijdens de eerste lockdown keken we met z'n allen de kat uit de boom. We hadden geen idee hoelang dit zou duren. Het had nog wel iets spannends. We gingen ervoor, we hielpen elkaar. In de tweede lockdown na de zomer bleek al snel dat het veel lastiger was om de hoop te voeden. Daar willen we met deze podcastserie iets aan doen.'

De eenzaamheid is het grootste probleem

Het initiatief komt niet voor niets van de kerk. Israël: 'De kerk brengt al sinds jaar en dag een hoopvolle boodschap. Maar in het begin waren we, ook in de kerk, vooral gericht op praktische hulp. Aan elkaar en aan de mensen in de buurt. In deze tweede periode worden we meer

op onszelf teruggeworpen. We komen een laag dieper. Zo'n lange tijd van isolatie doet iets met je, ook met je geloof, met het kerk-zijn. Hoe kunnen we vanuit ons geloof met elkaar de hoop vasthouden en doorgeven?' Olsman: 'We zijn bewust op zoek gegaan naar diversiteit. In de podcastserie gaan we langs bij Amsterdammers met verschillende levensbeschouwelijke achtergronden. Om verschillende verhalen van hoop te laten klinken.'

Oproep van de burgemeester

Een belangrijke reden voor het maken van de podcastserie is de oproep van burgemeester Femke Halsema aan de Amsterdamse kerken. Ze riep hen op het geestelijk welzijn van de Amsterdammers in deze crisis te bevorderen. In aflevering 1 van de podcastserie gaat Harmen van der Veen langs bij Fred Salomon in de Pijp. 'De eenzaamheid van de mensen is het grootste probleem', zegt de joodse oud-rechter. 'Er waren voor corona al zo veel eenzamen en die eenzaamheid wordt nu nog versterkt. Er ontstaat langzamerhand een wanverhouding tussen de maatregelen en de aandacht voor het sociale element, het geluk van mensen.' De joodse traditie heeft niet veel op met het woord 'hoop' vertelt hij. 'Je hoopt dat Ajax wint, maar daar hebben we het nu niet over. Bij de joden gaat het altijd om wat je doet. In deze coronatijd kun je laten zien of en hoe je je aan dit gebod houdt. Laat je de ander eenzaam blijven of doe je er iets aan? Als je toch het woord hoop wilt gebruiken: ik heb hoop omdat ik zie dat heel veel mensen zich om anderen bekommeren.' Zelf gaat hij een-

maal per week bij een oude mevrouw van 90 bruggen, voor haar een belangrijk baken in de tijd.

Licht uit onverwachte hoek

'Hoop geeft je leven zin', vertelt Olsman. 'Het is ergens zin in hebben en naar uitkijken en vervolgens hopen dat het doorgaat. Het is het tegenovergestelde van bij de pakken neerzitten. Dat laatste mag ook best af en toe. Soms kan ook daar hoop ineens weer opbloeien.' Israël heeft tijdens een langdurige ziekteperiode waarin ze ook nog eens corona kreeg, aan den lijve ondervonden wat hoop voor haar betekent. 'Ik was in die periode eerst best wanhopig en kan goed meevoelen met mensen die nu down en angstig zijn. Soms kijkt de afgrond je aan en zie je geen uitweg meer. Maar dan zijn er toch momenten en ontmoetingen waardoor je weer verder kunt kijken. Het licht komt soms uit onverwachte hoek.' Ze houdt niet van goedkope troost, van doekjes voor het bloeden. 'Wat mij in die ontmoetingen het meeste heeft geholpen, is dat ook mijn wanhoop er mocht zijn. Wanhoop en hoop kwamen samen. Ze strijken elkaar niet glad, maar kunnen naast elkaar bestaan. Dat hoor je ook in de verhalen in deze podcast. Het zijn geen hemelbestormende ervaringen, ook geen vrome praatjes, maar verhalen uit het echte leven, in al hun gelaagdheid. Juist daardoor kun je er veel hoop uit putten.'

Straatinterviews

In iedere aflevering vraagt Van der Veen ook een aantal willekeurige voorbijgangers op straat naar wat hen hoop

geeft. Zoals in aflevering 1 een mevrouw die net uit de supermarkt komt. Van der Veen: 'Ze had een grote zonnebril op en leek me nogal gereserveerd. Maar toen ik haar aansprak, bleek die eerste indruk niet te kloppen. Ze vond het erg leuk om mijn vraag te beantwoorden en was zo enthousiast dat ze er graag een keer met me over door wil praten.' Israël knikt: 'Met het maken en uitzenden van deze podcasts willen we hoop op allerlei niveaus genereren. Harmen stelt op straat de vraag. Die mensen worden even boven hun eigen horizon uitgelicht en vinden dat vaak een waardevolle ervaring. Vervolgens hoor je het verhaal van de hoofdpersoon. De verhalen worden vermenigvuldigd door al die mensen die naar de podcast luisteren, er voor zichzelf over na gaan denken en het erover hebben met anderen. Zo kan de hoop zich als een olievlek verspreiden.'

'Het zou mooi zijn als het zo werkt', vindt ook Olsman. 'Hoop is net als geluk een ongrijpbaar iets. Zodra je denkt dat je het te pakken hebt, ontglipt het je weer. Als deze serie de luisteraar toch een klein beetje hoop kan geven, is onze opzet geslaagd.'

Er is maandelijks een nieuwe podcast te beluisteren. In aflevering 2 gaat Harmen van der Veen op bezoek bij de moeder Theresa van Amsterdam Noord, de islamitische Iman de Ruijter. De podcasts zijn te beluisteren en terug te luisteren op: protestantsamsterdam.nl/hooppodcast

'Ik heb mezelf opnieuw moeten uitvinden'

De inclusieve missie van Trinus Hibma

Janneke Donkerlo

Eind vorig jaar ging Trinus Hibma, part-time predikant in Tuindorp-Oostzaan, met emeritaat. Ruim dertig jaar lang deelde hij lief en leed met de leden van de Bethelkerk en de wijk in Noord. Een terugblik op zijn missie: de liefde van God herkennen en deze op een inclusieve manier versterken in buurt, stad en samenleving.

Als boerenzoon verruilde Trinus Hibma in de jaren zeventig het Friese platteland voor de grote stad om theologie te gaan studeren aan de Vrije Universiteit. 'De VU was destijds al een 'heidense bende', aldus Hibma en dat bedoelt hij positief: 'De kerk is er niet voor om mensen uit te sluiten, maar om - waar nodig - bestaande structuren open te breken.'

Hibma begon zijn carrière als dominee in 1983 in de Nassaukerk, waar ook veel binnenvaartschippers kwamen. De jaren tachtig stonden onder meer in het teken van kraken en homo-emancipatie. In die sfeer kon hij altijd goed ademen. Nog voordat het burgerlijk homohuwelijk in 2001 werd ingevoerd, werden er al relaties van mensen van hetzelfde geslacht gezegend.

Hapjes, drankjes, dans en muziek

Trinus Hibma gaat voor in een speciale dienst.

'Sinds kort is gebarentaal zelfs een officieel erkende taal in Nederland. In speciale dovenkerkdiensten gebruik ik ook gebaren. Zo snel en handig als mijn zoon ben ik daar niet in. Daarom ben ik de doven altijd erg dankbaar dat ze hun best doen om mij te begrijpen.' Als niet-officiële pioniersplek heeft het Dovenpastoraat gulle schenkers gevonden om een antropologe aan de UVA drie jaar onderzoek te laten doen naar zingevingsvragen onder jonge doven.

In de dovenkerkdienst gebruik ik gebaren

Hibma zou Hibma niet zijn als hij zich niet ook zou laten inspireren tot inclusiviteit als het gaat om mensen met een verstandelijke beperking. 'Onze middelste dochter had epilepsie en een taalachterstand. Toen we erop gewezen werden dat ze wellicht verstandelijk beperkt was, ging er een wereld voor ons open. Ze is nu een leuke, vrolijke vrouw en ze woont in een antroposofische instelling in de Beemster waar ze wordt geëerbiedigd om wie ze is. Niet betuttelend, zoals mensen gehandicapt soms benaderen. Ze zong jarenlang in een koor met zo'n dertig leden, het *Geuzenborgkoor*. Samen met de H.J. Smitband participeerden ze een paar keer per jaar in een speciale dienst, onder meer met kerst in De Bron en eenmaal per jaar in de Bethelkerk.

Vier generaties

In 1990 werd Hibma beroepen in wat nu - na een fusie in 1997 - de Bethelkerk is in Tuindorp-Oostzaan. Amsterdam-Noord was in die tijd nog 'allertriestst', vertelt Hibma. 'Met de fiets ratelden we via de Klaprozenweg over losliggende tegels, kinderzitje achterop. Geen internet, geen mobiele telefoons. Het was een bijzondere tijd. Maar in 2000 moest onze huurwoning grondig worden verbouwd. We hadden toen drie jonge kinderen, van wie twee met een beperking. Die gingen naar speciaal onderwijs in West. Bovendien had mijn vrouw een baan in het centrum, dus voor het gemak zijn we toen verhuisd naar de Sloterplas.' Intussen kende Hibma de haarvaten van Tuindorp-Oostzaan al op zijn duimpje en bleef hij zeer betrokken bij het wel en wee van de Bethelkerk: 'Van enkele families kende ik wel vier generaties!'

Tussen 1990 en 2020 veranderde er veel in Noord, zowel qua bouw als mentaliteit. Hibma: 'In de jaren tachtig hadden mensen nog een duidelijk beeld bij wat een dominee was en deed. Maar vooral de afgelopen twintig jaar heb ik mezelf regelmatig opnieuw moeten uitvinden. Wat hetzelfde bleef was de reflectie op de Bijbel, maar de nadruk kwam meer te liggen op 'wie ben ik als persoon, hoe sta ik in het leven?' Dat herken ik trouwens ook bij gemeentelieden die zich afvragen: Waartoe motiveert het geloof mij nog en waar wil ik energie in steken? Dat is prima, dat hoort ook bij kerk-zijn.'

Erespeld

Vorig jaar ging Hibma met emeritaat. Tot zijn verassing werd hem in de kerk door Stadsdeelvoorzitter Erna Berends de Knoop van Volten toegekend. De Knoop van Volten is een groot ruimtelijk kunstwerk aan het IJ van André Volten, een stalen constructie met één poot in het water, de andere op de oever van Noord. De erespeld is een erkenning voor iemands bijzondere verdiensten voor de gemeenschap in Noord.

Deze erespeld heeft alles te maken met de wonderlijke wegen waarop het nieuwe kerk-zijn Hibma heeft gebracht. Zo werd in 2005 de kerk aan het

Plejadenveld het thuis van Plejater, een improvisatietheater voor kinderen. Jarenlang speelde Hibma met andere vrijwillige acteurs, de meesten van buiten de kerk, voor de kinderen in de buurt.

Multiculturele ontmoetingen

De samenstelling van de wijk inspireerde tot verschillende multiculturele ontmoetingen, vaak initiatieven van anderen waar Hibma graag zijn medewerking aan verleende. Het begon met de feesten in de Bethelkerk en het buurtthuis er tegenover met hapjes, drankjes, dans en muziek. 'Daar kwamen op zo'n dag wel 150 tot 200 mensen op af', vertelt Hibma. 'Na een paar jaar hadden de feesten hun functie vervuld: meer mensen in de wijk kenden elkaar en dat zorgde voor meer gemeenschapszin. Daarna zochten we meer verdieping in dialoogtafels en interreligieuze uitwisseling, de gesprekken tussen ouders van zogenaamd "witte" en "zwarte" scholen.' Hibma participeerde ook in het initiatief van basisschool de Poolster en het buurtwerk in het project 'Vreedzame school, vreedzame wijk'. Hibma: 'Dit is een methode die is ontwikkeld door hoogleraar pedagogiek Micha de Winter, waarin jongeren thuis, op school, in de kerk en op straat bij de hand worden genomen om nieuw gedrag te ontwikkelen. Zoals bewust elkaar complimenteren en ruzies in overleg oplossen in plaats van te reageren met een snauw en een grauw.'

Nabije burens, verre vrienden

Een pluim wil Hibma graag geven aan het stadsdeel dat jarenlang het stadsdeelhuis beschikbaar stelde voor de bijeenkomsten van 'Nabije burens, verre vrienden'. Hibma: 'De onderwerpen gingen over onderwijs, wonen, armoede, religie en dergelijke, steeds vanuit de multiculturele invalshoek. We nodigden sprekers uit met kennis van zaken die een begrijpelijk verhaal konden vertellen. Het was altijd erg de moeite waard. Nu organiseert het stadsdeel zelf dergelijke bijeenkomsten om zo nadrukkelijk bij te dragen aan cohesie in de wijk.' Het 4/5 mei comité organiseert in Noord elk jaar een dichtwedstrijd op verschillende basisscholen in Tuindorp-

Anna (m), dochter van Trinus Hibma, tijdens Palmzondag.

Oostzaan. 'De gedichten gingen wij vervolgens op in de kerk. Daar werden in een plechtigheid op 4 mei de winnende gedichten voorgelezen door de kinderen zelf. Vervolgens vertelde ik de aanwezigen een verhaal over een joods kind in de oorlog. Aansluitend gingen we in optocht achter de harmonie aan naar het monument in Tuindorp-Oostzaan voor de officiële herdenking rond 20.00 uur.'

Inclusiviteit

Als vader van een dove zoon is Hibma al sinds 1992 voorzitter van het Interkerkelijk Dovenpastoraat in Noord-Holland. 'Ooit vonden KNO-artsen dat doven geen gebarentaal mochten gebruiken. Daar is men goddank van teruggekomen', aldus Hibma.

Daarbij liet ik de voorbeden en het kyrie doen door de doelgroep aan de hand van een voorgesprek, waarin ik vroeg: "Waar zit je momenteel over in?" De lezingen uit het Oude en Nieuwe Testament werkten we al improviserend uit op een theatrale manier zoals ik dat had geleerd bij het Plejater.'

Ruimte voor iets nieuws

Hibma is nu bijna 67 en vindt het fijn dat hij ruimte heeft voor nieuwe dingen. Hij past onder meer wakkelijks op zijn jonge kleinkind. Ook voor het dovenpastoraat zal hij zich blijven inzetten. En af en toe doet hij nog een dienst in het Fries, want dat kan Hibma als 'oprijchte Fries' niet laten.

'We zijn klein, maar groot in ons bereik'

Alexander Noordijk laat de Binnenwaai met een gerust hart achter

Alexander Noordijk heeft een beroep aangenomen als predikant in Monnickendam.

foto: Marloes van Doorn

Mirjam Nieboer

Als ik Alexander Noordijk spreek, is hij net volop in het nieuws vanwege het zoveelste incident met hangjongeren op het plein voor de Binnenwaai, de kerk op IJburg waar hij sinds 2018 kerkelijk werker en voorganger is.

Hij staat aan de vooravond van een grote verandering in zijn leven: hij heeft een beroep aangenomen als predikant in de protestantse kerk van Monnickendam. Hij verlaat Amsterdam en 'zijn' Binnenwaai met pijn in het hart, maar ook vol vertrouwen: 'Het team van de Binnenwaai staat stevig in zijn schoenen en er ligt een prima plan voor de toekomst. En ik blijf me ook 15 kilometer verderop zeker verbonden voelen.' Al op jonge leeftijd wilde Alexander predikant worden. Alexander, lachend: 'Als kind had ik al een roeping. Dan stond ik tegen de teddyberen op de trap te preken, met de kinderbijbel in de hand.' In de afgelopen jaren heeft hij naast zijn werk bij de Binnenwaai de theologiestudie afgemaakt en werd hij als predikant beroepbaar. In Monnickendam kwam net een fulltime predikantsfunctie vrij en Alexander paste precies in het plaatje. 'Het was *an offer you can't refuse*.'

Kerstfeest met IJburgers

De wens om mensen met elkaar te verbinden, was een belangrijke drijfveer

bij zijn aantreden in de Binnenwaai. Hij richtte zich, met succes, op de vele jonge gezinnen op het stadseiland, op de tieners en op de basisscholen. 'Als voormalig jeugdwerker wist ik veel van de wijk. Ik woon hier zelf ook en kan dus goed op de cultuur inspelen.' Dat het hem lukte om met zijn aanstekelijke enthousiasme en non-conformisme ook de mensen buiten de kerk te bereiken, blijkt onder meer uit de grote populariteit van de jaarlijkse kerstviering. De Binnenwaai organiseert die jaarlijks in de plaatselijke sporthal. Zijn voorganger Rob Visser is hiermee begonnen. In de loop van de jaren zijn veel niet-kerkelijke IJburgers bij de organisatie betrokken geraakt. De feestelijke viering op kerstavond trekt in niet-corona tijd ruim 400 mensen, vooral gezinnen met jonge kinderen.

Als kind had ik al een roeping

Met 50 jongeren naar Kamp Westerbork

Een van de mooiste ervaringen in zijn tijd bij de Binnenwaai vindt Alexander het bezoek aan kamp Westerbork begin vorig jaar, met een groep van vijftig jongeren van verschillende herkomst. 'De groep jongeren op IJburg is cultureel heel divers. Dat leidt regelmatig tot problemen omdat ze elkaar en elkaars cultuur niet kennen. Met de moskee, de 4-mei-beweging en met de

jeugdwerkers van IJburg hebben we nagedacht over een activiteit die tot meer onderling begrip en verbinding leidt.' Hij zal het bezoek niet snel vergeten. 'Toen ze de verhalen uit de oorlog hoorden, vertelden sommige jongeren voor het eerst hun eigen vluchtverhaal. Dat was zo indrukwekkend. Het was echt een eerste stap in het elkaar beter leren kennen. De verbindingen liggen er nu met de jongerenverenigingen en het stadsdeel. Ik hoop dat mijn opvolger hier een vervolg aan geeft.' Wat ook een blijvende indruk bij Alexander achterlaat, zijn de lessen 'Filosoferen met de Bijbel' met basisschoolleerlingen. Een eerste proef op twee basisscholen pakte goed uit, waardoor het idee op meer scholen voet aan de grond kreeg. In kleine groepjes kinderen van 7 tot 11 jaar bracht Alexander verhalen uit de Bijbel en de Koran ter sprake. 'De meeste kinderen kenden die verhalen niet. Ik verwachtte een allergische reactie maar die bleef uit. Ze stonden er juist heel open voor.'

Pijnlijk verleden met de kerk

Als voorvechter van de LHBTQ+-zaak kwam hij de afgelopen jaren - en ook nu weer - regelmatig in het nieuws. Een van de activiteiten in dit verband, *Tafeltijd*, kreeg navolging in het hele land. Het zijn bijeenkomsten waarbij LHBTQ+-ers en vaak ook enkele hetero's met elkaar eten en praten over geloofsthema's. Alexander: 'Veel deelnemers hebben een pijnlijk verleden met de kerk, ze werden in hun geaardheid niet geaccepteerd. Ze hadden voor zichzelf de conclusie getrokken dat God hen dan ook wel niet zou accepteren. Die ervaring

heb ik zelf niet en ik schrok daar in het begin wel van. Tijdens deze bijeenkomsten praten we over die gebrokenheid en dat werkt heel helend. Het draagt bij aan de groei van de relatie met jezelf en met God, voor de hetero's die eraan meedoen geldt dat net zo goed. Zij weten vaak niet van de pijn en het verdriet die LHBTQ+-ers in de kerk en daarbuiten moeten meemaken. Je leert elkaar zien. Maar het zijn geen loodzware bijeenkomsten hoor. Het gaat vooral om het plezier met elkaar, lekker eten, samen vieren en avondmaal houden.'

Voorvechter van LHBTQ+

In gesprek blijven

We komen nog even terug op de hangjongeren. Waren zij uiteindelijk de reden voor zijn vertrek, zoals in de media wel wordt beweerd? Alexander schudt resoluut met zijn hoofd van nee. Maar hij heeft wel veel met tegenwerking te maken gehad, geeft hij toe. En het bleef niet bij verbaal geweld. Kort na zijn aantreden in 2018 is er een vuurwerkbom geplaatst bij zijn huis. Een explosie kon gelukkig worden voorkomen. Een uitgebreid politieonderzoek volgde, maar de daders zijn niet gepakt. Afgelopen februari waren het hangjongeren die, waarschijnlijk getergd door de langdurige corona-impasse, verbaal en met steentjes gooiend tegen hem te keer

gingen. Alexander deed aangifte, ook om aan te geven dat voor hem een grens bereikt was. Toch ging hij in op het verzoek van een mediator tot een gesprek met enkele van de jongeren. 'Ik vind het belangrijk om in gesprek te blijven met elkaar. Vooral in de hoop dat ze zien wat hun beledigingen en bedreigingen doen met degenen op wie ze het gemunt hebben. Zodat ze ervan leren en toch ook een kans krijgen in deze maatschappij. Want dat hoop ik oprecht.' Intussen is er, mede op initiatief van Alexander, een buurtbeweging ontstaan tegen geweld en discriminatie waar zich steeds meer bewoners bij aansluiten.

Van mens tot mens

De kleine geloofsgemeenschap in de Binnenwaai is hem dierbaar geworden. De intimiteit, de directheid, het snelle schakelen en het sparren. 'We zijn klein, maar groot in ons bereik. We hebben oog voor elkaar en voor deze buurt. De gemeenschap staat voor elkaar klaar. We staan voor grote uitdagingen. Op de nieuwe eilanden komen er in de komende jaren meer dan 20.000 bewoners bij. Hoe kunnen we die bereiken? Daar hebben we een plan voor gemaakt waar ook de stedelijke kerk helemaal achter staat.' Alexander kijkt met een goed gevoel terug op de jaren in de Binnenwaai en bij de Protestantse Kerk Amsterdam. 'Ik ben God dankbaar voor de mensen die hij op mijn pad heeft gebracht: in de Binnenwaai, op het kerkelijk bureau, de collega-predikanten in de stad. Als een ding me duidelijk is geworden, is het dit: we zijn als kerk marginaal maar kunnen in het klein, van mens tot mens, van grote betekenis zijn.'

Stacey Krom (26) groeide zonder geloofsovertuiging op in Amsterdam-Noord. Ze werd gelovig en is nu voorzitter van Taizé in Amsterdam. De gemeenschap van Taizé is een internationale christelijke oecumenische kloostergemeenschap, die haar oorsprong vindt in Taizé in Bourgondië, Frankrijk. Stacey is ook tienerwerker bij de Nassaukerk en student-trainee communicatie Jeugd bij de Protestantse Kerk Amsterdam. Ze wil een deeltijdstudie theologie (HBO) oppakken om pastoraal werker of spiritueel zorgverlener te worden: om te bouwen aan het Koninkrijk van God op aarde.

'Ik had zin om een avondje te zingen. Dat vind ik leuk, dus bezocht ik een Taizédienst in de Nassaukerk. Heel welkom voelde ik me en ik bleef komen vanwege de liederen en de gesprekken over Bijbelteksten. De mensen daar waren zo open! In februari 2018 voelde ik een diep verlangen om volging van Christus te worden en die zomer ben ik gedoopt in levend water in het Twiske. Ik voel me verbonden met Taizé. Vanaf 2016 ben ik elk jaar naar Taizé geweest. Ik sta heel erg achter het gedachtegoed van Taizé: het respecteren van de verschillen tussen mensen en het zoeken naar gemeenschappelijkheid en verzoening. Dit straal ik ook graag uit.

Door liefdevol in het leven te staan, hoop ik de wereld een beetje mooier te maken. In elke ontmoeting probeer ik Agapè uit te stralen. Agapè is mijn doopnaam en het betekent Goddelijke liefde. Het lukt niet altijd: ik ben ook maar een mens. Pasen neemt een centrale plek in bij Taizé. Elke vrijdag is het Goede Vrijdag: dan wordt er gebeden rond het kruis. Elke zaterdag is het Stille Zaterdag: dan vieren we de hoop van de opstanding door brandende kaarsjes door te geven. Veel mensen vergeten dat het lijden van Christus bij het geloof van christenen hoort. Het is ook een moeilijk onderwerp. Om daar juist zo bij stil te staan, vind ik moedig en mooi.'

Baukje Burggraaff

Foto: Marjolje Geels

HART & ZIEL

COLUMN

This little light of mine

Margrietha Reinders
Buurtdominee in Betondorp

Reageren? Mail naar
redactie@protestantsamsterdam.nl

'Houd moed en heb lief' staat er in grote letters op veel kerken die in de coronatijd bemoedigend aanwezig willen zijn in hun wijk. Juist nu in de vastentijd is het een mooie aanmoediging om de hoop niet te laten varen.

In Betondorp is geen kerkgebouw om deze prachtwoorden aan op te hangen. Bovendien zijn veel mensen wantrouwig jegens mooie woorden vanuit de kerk. Tegelijkertijd zitten veel buurtbewoners in lastige omstandigheden. Hoe kun je liefde en moed uitdragen in een buurtje waar zoveel troosteloosheid heerst? Iemand van het pioniersteam kwam op het idee om kaarsjes aan

te steken voor mensen in de wijk die wel wat licht in hun leven kunnen gebruiken. Als troost en hart onder de riem. Het aansteken van een lichtje is immers een universeel symbool van hoop en troost, ook voor wie niks met geloof en kerk te maken wil hebben.

Het leek een sprong in het duister, maar het bleek een gouden greep! In het repair café en later in het buurthuis, begonnen we kaarsjes aan te steken voor mensen in het dorp die te maken hebben met eenzaamheid, ziekte en rouw. We noemden hun namen en baden een eenvoudig gebed. Langzaam groeide er een simpele viering

omheen met Bijbelteksten, stilte, liefdevolle woorden en het delen van brood en wijn. En... muziek! Kleine, makkelijk aan te leren liedjes, begeleid door de gitaar. De huiskamerkerk ontstond. Een bonte groep mensen die geloven in liefde en moed.

Hoe is het mogelijk. Het begon met het aansteken van een lichtje. *This little light of mine, I'm going to let it shine!* Niet voor niets een tophit in de buurtkerk, begeleid door veel klappen en dansen. Probeer het ook eens, op weg naar Pasen!

Colofon

Kerk in Mokum maandblad
Maart 2021,
jaargang 12, nummer 3

Protestantse Kerk Amsterdam
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

Hoofdredactie:
Mirjam Nieboer

Eindredactie/agendakatern:
Baukje Burggraaff

Bureauredactie: Iris Stekelenburg,
abcredactie.nl

Contact:
redactie@protestantsamsterdam.nl
of 020 53 53 700

Aan dit nummer werkten mee:
Baukje Burggraaff, Harmen Brethouwer,
Janneke Donkerlo, Bas van der Graaf, Mirjam Nieboer, Margrietha Reinders, Wilfred Scholten, Iris Stekelenburg, Els van Swol

Abonnement: Een abonnement opgeven of opzeggen doet u via abbonementen@protestantsamsterdam.nl of 020 53 53

700 (9.00 uur-17.00 uur). Eenmaal per jaar wordt u uitgenodigd een vrijwillige bijdrage te betalen. Rek.nr. NL68 RABO 0373 7414 80 t.n.v. Protestantse Gemeente te Amsterdam inz. Kerkblad

Verschijningsfrequentie: *Kerk in Mokum* verschijnt 10x per jaar, 5x als blad van 14 pagina's en 5x als agenda van 6 pagina's. Het volgende nummer komt uit op 27 april 2021.

Vormgeving: Studio Edens, Amsterdam
Druk: Damen Drukkers - Werkendam

 Protestants020

 ProtestantseKerkAmsterdam

protestantsamsterdam.nl

protestantse kerk
amsterdam

Pleisterplaats voor de ziel